

MINISTARSTVO ZA OBRAZOVANJE I NAUKU

BIRO ZA RAZVOJ OBRAZOVANJA

Nastavni program

Muzičko obrazovanje

za II razred

Skoplje, 2021. godina

OSNOVNI PODACI O NASTAVNOM PROGRAMU

Nastavni predmet	<i>Muzičko obrazovanje</i>
Vrsta/kategorija nastavnog predmeta	obavezan
Razred	II (drugi)
Nastavne teme nastavnog programa	<ol style="list-style-type: none"> 1. <i>Slušamo muziku</i> 2. <i>Pjevamo, sviramo i igramo</i>
Broj sati	1 sat sedmično/36 sati godišnje
Oprema i sredstva	<p>Specijalizirana učionica (kabinet) koja osim standardna sredstva i pomagala opremljena je i sa:</p> <ul style="list-style-type: none"> • dječijim ritmičkim instrumentima (bubnjevi različitih veličina, udaraljke, ritmički štapići, kastanjete, gong, činele, ksilofon, triangel, marakas, दौरا). • Dječijim melodijskim instrumentima: ksilofon, metalofon, blok flauta, frula, duduk, dvojanka. • Žičanim instrumentima: mandolina, prim, ukulele, gitara, tambura. • Raznim izvorima za učenje iz prirode i neposredne okoline - listovi obojenog papira, suho lišće sa drveća, drvene ili metalne šipavice, staklo, drveni, metalni predmeti s raznim zvukovima u učionici. • Štampanim materijalima (priručnici, časopisi, novine). • Dvodimenzionalnim otiscima - neprojektirani (slike, fotografije, plakati, ilustracije). • Uređajima za reprodukciju zvuka i slike (CD i DVD uređaj, hi-fi uređaj, televizor, kompjuter sa pristupom internetu, zvučnici, LCD projektor, pametna tabla). • Klavirom/pijaninom/električnim pijanom ili drugim muzičkim instrumentima. • Audio i video snimcima: audio i video CD sa odgovarajućim sadržajem. • Interaktivna tabla.
Normativ nastavnog kadra	<p>Vaspitno-obrazovni sistem u drugom razredu može obavljati lice koje je završilo:</p> <ul style="list-style-type: none"> • profesor razredne nastave, VII/1 ili VI/1 (prema MRK) и 240 EKTS; • diplomirani pedagog, VII/1 ili VI/1 (prema MRK) i 240 EKTS.

POVEZANOST SA NACIONALNIM STANDARDIMA

Rezultati učenja navedeni u nastavnom programu dovode do sticanja sljedećih kompetencija obuhvaćenim područjem **Umjetničko izražavanja i kultura** iz Nacionalnih standarda:

<i>Učenik/učenica zna i/ili umije:</i>	
VIII-A.1	da manifestuje poznavanje o različitim oblicima umjetničkog izražavanja iz svih oblasti kulture (književnost, muzika, vizuelne umjetnosti, scenske umjetnosti, dekorativne umjetnosti, arhitektura, dizajn);
VIII-A.3	da izrazi vlastite ideje, iskustva i osjećaje, koristeći umjetničke ili druge oblike kreativnog izražavanja (individualni ili kolektivni);
VIII-A.4	da interpretira ideje, iskustva i osjećaje izražene u umjetničkim proizvodima koje su stvorili drugi koji pripadaju njihovoj ili drugim kulturama;
VIII-A.5	da manifestuju poznavanje o vlastitoj kulturi na različitim načinima njenog izražavanja kroz književnost i vizuelne umjetnosti, muziku i ples, građu i druge kulturne proizvode;
VIII-A.6	da prepoznaje/identifikuje razlike i sličnosti između vlastite kulture i drugih kultura u njenom užem i širem okruženju i analizirati njihovu povezanost i međuzavisnost.
<i>Učenik/učenica prihvata da:</i>	
VIII-B.2	kritički odnos prema različitim umjetničkim proizvodima važan je za razvoj individualnih i društveno estetskih vrijednosti.

Nastavni program uključuje relativne kompetencije u oblasti iz Nacionalnih standarda :

Digitalna pismenost, Lični i socijalni razvoj, Društvena i demokratska kultura

<i>Učenik/učenica zna i umije:</i>	
IV-A.2	da procijeni kada je i na koji način riješiti nekakav zadatak/problem neophodno koristiti IKT;
IV-A.5	da odredi koje su mu/joj informacije potrebne, pronaći, odabrati i preuzeti digitalne podatke, informacije i sadržaj;
V-A.4	da napravi procjenu vlastitih sposobnosti i dostignuća (uključujući snažnije i slabije strane) i na osnovu toga utvrdi prioritete koji će mu/joj omogućiti da se razvija i napreduje;
V-A.6	da postavi ciljeve za učenje i samorazvoj i radi na prevazilaženju izazova koji se javljaju na putu ka njihovom postizanju;
V-A.7	da koristi vlastita iskustva kako bi olakšali učenje i prilagodili vlastito ponašanje u budućnosti;
V-A.14	da aktivno sluša i reaguje na odgovarajući način, pokazujući empatiju i razumijevanje za druge i izražavajući vlastite brige i potrebe na konstruktivan način;
V-A.15	da sarađuje s drugima u postizanju zajedničkih ciljeva, dijeljenjem vlastitih stavova i potreba s drugima i uzimajući u obzir stavove i potrebe drugih;
V-A.17	da traži povratne informacije i podršku za sebe, ali također pružaju konstruktivne povratne informacije i podršku u korist drugih;

V-A.19	da daje prijedloge, razmatra različite mogućnosti i predviđa posljedice u cilju donošenja zaključaka i donošenja racionalnih odluka;
V-A.21	da analizira, vrednuje i poboljša sopstveno učenje;
VI-A.5	da razumije razlike među ljudima po bilo kojoj osnovi (pol i etnička pripadnost, starosna uzrast, sposobnosti, socijalni status itd.);
VI-A.6	da prepozna prisutnost stereotipa i predrasuda među i drugih i suprotstaviti se diskriminaciji,
<i>Učenik/učenica razumije i prihvata da:</i>	
IV-B.1	digitalna pismenost je neophodna za svakodnevni život - olakšava učenje, život i rad, doprinosi širenju komunikacije, kreativnosti i inovacija, nudi razne mogućnosti za zabavu;
V-B.3	vlastita postignuća i blagostanje u velikoj mjeri zavise o radu koji sam/sama ulaže i rezultatima koje sam/sama postiže;
V-B.4	svaki postupak koju preduzme ima posljedice za njega/nju i/ili njegovo/njeno okruženje;
V-B.7	inicijativa, upornost, istrajnost i odgovornost važni su za sprovođenje zadataka, postizanje ciljeva i prevladavanje izazova u svakodnevnom situacijama;
V-B.8	interakcija s drugima je dvosmjerna - kao što on/ona ima pravo tražiti od drugih da mu omoguće da zadovolji svoje interese i potrebe, tako je on/ona odgovoran dati drugima prostor da zadovolje svoje interese i potrebe;
V-B.9	traženje povratnih informacija i prihvatanje konstruktivne kritike dovode do ličnog napretka na individualnom i društvenom planu.

REZULTATI UČENJA

Tema: **SLUŠAMO MUZIKU**

Ukupno sati: **18**

Rezultati učenja

Učenik/učenica će biti sposoban/sposobna da:

1. vizuelno i auditivno prepoznaje i razlikuje muzičke instrumente (pijano, violina) u instrumentalnim izvedbama, kao i glasove (muške, ženske, dječije) u vokalnim horskim izvedbama;
2. da razlikuje dječiju muziku, klasičnu muziku, narodnu muziku, muziku od animiranih filmova i prepoznaje po nekoliko svake vrste;
3. da identifikuje muzička izražajna sredstva koja postižu drugačiji karakter u slušanim kompozicijama;
4. da prepozna narodne pjesme, igre i instrumente (bubanj, šupelka, gajde) etničkih zajednica koje žive u RS Makedoniji.

Sadržaj (i pojmovi)	Standardi za ocenivanje
<ul style="list-style-type: none"> Muzički instrumenti i glasovi (pevačka muzika; muzika za sviranje; muzika za pjevanje i sviranje; dirigent; hor i solista; muzički instrumenti: klavir, violina; narodni instrumenti: bubanj, frula, gajde; glasovi: dječiji, ženski, muški) 	<ul style="list-style-type: none"> Prepoznaje klavir i violinu, vizuelno i akustički. Prepoznaje narodne instrumente: bubanj, frula, gajde. Razlikuje muziku za pjevanje (vokalnu), muziku za sviranje (instrumentalnu), muziku za pjevanje i sviranje (vokalno-instrumentalnu). Razlikuje solo i horsko izvođenje sa dječijim, ženskim i muškim glasovima.
<ul style="list-style-type: none"> Vrste muzike (klasična muzika, muzika za djecu - dječije pjesme, muzika iz animiranog filma, narodna muzika) 	<ul style="list-style-type: none"> Razlikuje koja je vrsta muzike koju sluša na osnovu kompozicija koje je ranije čuo. Navodi najmanje jednu kompoziciju iz svake vrste muzike.
<ul style="list-style-type: none"> Muzička izražajna sredstva (melodija, ritam, metar, sporo - brzo - umjereno, visoki/niski tonovi, glasno - tiho) 	<ul style="list-style-type: none"> Identifikuje melodiju i ritam u slušanim kompozicijama. Razlikuje auditivne kontraste (visoko - nisko, kratko - dugo, sporo - brzo - umjereno, glasno - tiho).
<p>Primjeri aktivnosti</p> <ul style="list-style-type: none"> Nastavnik prezentuje audio i video zapise klavira i violine (iz preporučenih kompozicija) odvojeno i zajedno sa dva instrumenta. Učenici prepoznaju instrumente po zvuku i izgledu. Učenici imenuju riječi koje opisuju ton klavira i violine. Zatim sastavljaju kratke izraze i rečenice o tome kako doživljavaju muziku koju sviraju ovi instrumenti. Nastavnik demonstrira neke od navedenih primjera iz narodne muzike, a učenici prepoznaju zvuk i boju tona narodnih instrumenata bubnja, frule i gajde. Nastavnik prezentuje audio i video zapise narodnih pjesama i igara različitih etničkih zajednica koje žive u RSM u kojima je zajednički element upotreba bubnja, frule i gajde. Učenici identifikuju prisustvo tri instrumenta u svakoj od predstavljenih narodnih melodija. Nastavnik demonstrira muzičke primjere iz muzike za pjevanje (vokalne), muzike za sviranje (instrumentalne), muzike za pjevanje i sviranje (vokalno-instrumentalne) sa više ponavljanja, a učenici razlikuju solo i grupno izvođenje u pomenutim vrstama muzike i između različitih glasova (dječiji, ženski i muški glasovi). Nastavnik demonstrira primjere slušanja muzike uz različite horske izvedbe, a učenici pokušavaju da prepoznaju izvođače po vrsti glasova i prisustvu soliste. Učenici demonstriraju muzička izražajna sredstva koje nastavnik predstavlja kroz neverbalnu gestikulaciju/ritmičke pokrete i/ili crtanjem ili 	

pisanjem.

- Učenici, podijeljeni u grupe, učestvuju u kvizu kako bi pogađanje vrste muzike, muzičkih instrumenata i glasova na osnovu segmenata melodija/kompozicija koje pusta nastavnik.

Preporučene kompozicije za realizaciju teme:

<https://youtu.be/ntFC2KNJ3YA> – Emil Žak Delkroz - dječji glasovi, dječije pjesme uz klavirsku pratnju i dječiji glasovi.

<https://www.youtube.com/watch?v=h461SPp-fyM> – **Tocatia** - dječiji hor **Lale** iz Tetova (muzika za pjevanje, dječiji glasovi)

<https://www.youtube.com/watch?v=NtuFx-t8-jg> – Kolarovski: **Razbacana igra** - dječiji hor **Lale** iz Tetova (muzika za pjevanje, dječiji glasovi).

<https://www.youtube.com/watch?v=t5FmrGVHNMw> – **Pesna za mama/Pjesma za mamu** - dječiji hor **Glasovi djece iz Skoplja**.

Ples bez granica - Dečiji hor **Glasovi dece iz Skoplja**.

https://www.youtube.com/watch?v=ga-UNRx_lbo – **Dafino vino crveno**, Obrada Dragan Šuplevski.

<https://www.youtube.com/watch?v=1miohLVZobE> – Hajdn: **Dječija simfonija** - muzika za sviranje, ponavljanje zvukova iz prirode i okoline, primjer njihove upotrebe u muzici.

<https://www.youtube.com/watch?v=rs7TivFVe9c> – Žak Ofenbah: **Hofanove priče: Les oiseaux dans la charmille/Pjesma ptica**.

<https://www.youtube.com/watch?v=GRxofEmo3HA> – Vivaldi: **Četiri godišnja doba**- Muzika za sviranje.

<https://www.youtube.com/watch?v=BH9tMLyCjXY> – **Čudna slučka/ Čudna stvar**, u izvođenju Simona Trpčevskog - muzika za pjevanje i sviranje, dječiji glasovi, dječije pesme.

<https://www.youtube.com/watch?v=mMhcN9INSzk> – Bibina novogodišnja pjesma: **Trepni, trepni, jelkice** - muzika za pjevanje i igru, dječija pjesma.

<https://www.youtube.com/watch?v=YaqTQXhBrWg> – Brams: **Uspavanka** - muzika za pjevanje i sviranje.

<https://www.youtube.com/watch?v=XxaR7YbpmPg> – **Rodenden e denot koj go čekame/Rođendan je dan koji čekamo**, Zlatno slavejče - muzika za pjevanje i sviranje. <https://www.youtube.com/watch?v=-oarzXooOA> – **Našata azbuka**.

Za bosanski nastavni jezik

<https://youtu.be/OzsbFghgGts> **Ruku meni bato daj** – dječija popularna pjesma.

<https://youtu.be/PcqMfsUCVIs> – **Jesenska** – Muzika za djecu.

<https://youtu.be/PcqMfsUCVIs> - **U livadi pokraj puta** – bosanska narodna pjesma.

Za srpski nastavni jezik

<https://www.youtube.com/watch?v=JUMV1L9viZA> – **Cedu Ćura na vrh slame/Sjedi Ćira na vrh slame** – srpska narodna pjesma

https://www.youtube.com/watch?v=OhyTWAUz_GM – *Ивин воз/Ivin voz*, Dragan Laković – dječije pjesme na srpskom jeziku.

<https://www.youtube.com/watch?v=DWmbc6-LsIA> – *Разгранала грана јоргована /Razgranala grana jorgovana*

Za albanski nastavni jezik

<https://www.youtube.com/watch?v=eAGov8JLNys> – *Mesuesja ime/Moj učitelj*– Altuna Laci.

<https://www.youtube.com/watch?v=cFWrufzsXv4> – *Dordoleci/Snješko*– Rejda Bejka.

<https://www.youtube.com/watch?v=WOCHh0KRH2Y> – *PRANVERA/Proljeće*– Era Elshani.

<https://www.youtube.com/watch?v=N4JZTQuPgG0> – *Dy dhe Dy bëjnë Katër/Dva i dva su četiri.*

<https://www.youtube.com/watch?v=we0NeMKbniQ> – *Ne jemi gjelberimi/Mi smo zeleniš.*

<https://www.youtube.com/watch?v=BH3RhrOiFgs> – *Vallja e Shotes/Kolo Šota.*

https://www.youtube.com/watch?v=h0LgjBL_SA – *Valle popullore me femije/Dječja narodna igra.*

<https://youtu.be/w1aCnRh1tq8> BEHAR NELI – *Instrumentale me fyell & orkestër/Narodni instrument frula sa orkestrom.*

<https://www.youtube.com/watch?v=H52NRjD1XmY> – *Shkolla ime/Moja škola.*

<https://www.youtube.com/watch?v=wWslfkI4XQw> – *Ditelindja/Rođendan* – Olsa i Olta Miftari.

Za turski nastavni jezik

<https://youtu.be/oiLwljZlq7U> – *Otobüsün Tekerleği/Točkovi na autobusu.*

<https://youtu.be/wRWa5jvML14> – *Önce Güzel Bir Duş Ardından Tatlı Bir Uyku/ Prvo lijepo umivanje, pa u krevet*

<https://youtu.be/3LnZNR0478M> – *Balta/sjekira* – Onur Ero (narodni instrument bubanj).

Dirigent ,hor solista:

<https://www.youtube.com/watch?v=vQ4gb6BMTfU> – Dirigent .

<https://www.youtube.com/watch?v=KoawwDb9Lzc> – Dječiji hor Lale iz Tetova - *Mačak Stanko* .

<https://www.youtube.com/watch?v=mVUpKIFHqZk> – Solisat (Patricia JANEČKOVÁ: *Les oiseaux dans la charmille*, Jacques Offenbach – Les contes d' Hoffmann).

<https://www.youtube.com/watch?v=bJFDaLX992I> – Mocart: *Proba za koncert*, gradski hor *Lale* iz Tetova, dirigent, hor i solista, dječiji glasovi.

<https://www.youtube.com/watch?v=e9d1FuCPAwM> – Mocart: *Predivan zvuk*, iz opere *Čarobna frula* - muzika za pevanje i sviranje, dječiji hor, dječiji glasovi, dirigent.

<https://www.youtube.com/watch?v=9FESAbgSk1A> – (Može dvije strofe do 0:52) *Pošla mama na vodu* (ženski hor akapela) - ženskiglasovi.

<https://www.youtube.com/watch?v=GKaT-SGhTHA> – Oj Jano Jano– Muška pjevačka grupa **NU Tanec** (muški glasovi).

Instrumenti:

<https://www.youtube.com/watch?v=7plpGnwvgAc> – Čajkovski: **Marš iz dječijeg albuma** - klavirski instrument, umjeren tempo.

<https://www.youtube.com/watch?v=JuK1WITnBa4> – Kopland: Mačka i miš – Instrument klavir.

<https://www.youtube.com/watch?v=mvlLZtXYMuA&list=PLudg2mgYY40ArIkpl2iCTrKUK0ZKlv1oO&index=2> – Blagoja Ivanovski **:Igra**.

https://www.youtube.com/watch?v=IY8_G8cYi_Y – Sen- Sans: **Narod sa dugim ušima** - violinski instrument, ponavljanje iz prvog razreda.

<https://www.youtube.com/watch?v=Z3dRPYKXtWQ> – Paganini: **Varijacije kapris br. 24** - violinski instrument (dječiji ansambl, violine).

<https://www.youtube.com/watch?v=xV9e9rDsxOw> – Grig: **Ples Anitre** - klasična muzika, valcer, orkestar.

Narodna muzika

https://www.youtube.com/watch?v=C4tBk_L16I4 – /**Сторил ниет зајко да се жени/Учинио нијет зајко да се жени**. U izvođenju Narodnog orkestra i Suzane Spasovske.

<https://www.youtube.com/watch?v=RnJHUhkrfQo> – **Го пратиле дедо в планина/Pratili djedu u planinu**, Dječji hor **Makedonski zvončinja**

<https://www.youtube.com/watch?v=G38zxaKhQKs> – **Баба ми појде рано на пазар/Baba otišla rano na pazar** – J. Hristovski, Trpe Čereposki. X

Narodni instrumenti:

<https://www.youtube.com/watch?v=QeNSODMXZhk> – Frula.

<https://www.youtube.com/watch?v=0xe-JMNPj5w> – Bubanj 2 (splet makedonskih kola).

https://www.youtube.com/watch?v=Vtkpykl6q_w – Gajda, Posljedni gajdaš iz Ohrida.

<https://www.youtube.com/watch?v=BGR4Lj8cpYs> – Zvonci (**Pjesma zvona**).

<https://www.youtube.com/watch?v=mu1hYDrJNuM> – Crkvena zvona

<https://www.youtube.com/watch?v=SfFRcNWANKk> – bubanj , albanska muzika.

<https://www.youtube.com/watch?v=w1aCnrH1tq8> – Fyell, sa orkestrom, albanska muzika.

<https://www.youtube.com/watch?v=IXTbB4ALdAY> – Fyell.

<https://www.youtube.com/watch?v=SquIKsZ64h4> – Diple, bosanska muzika.

<https://www.youtube.com/watch?v=KVwnkNleqEA> – Perkusije, turska muzika.

<https://www.youtube.com/watch?v=xvX2d1kg2h8> – Srpske gajde – **Vlasinka /Власинка**.

<https://www.youtube.com/watch?v=HLCWvMJUdGA> – Bubanj, Srbija **Jabuka**7/8 takt.

Muzika iz dječjih crtanih filmova:

<p>https://www.youtube.com/watch?v=Jp_x3VTqU2Q – (<i>Mali paradajz</i>, na srpskom jeziku).</p> <p>https://www.youtube.com/watch?v=lp6z3s1Gig0 – <i>Pink Panter</i> – muzika.</p> <p>https://www.youtube.com/watch?v=CuA5zPQChMw – <i>Pink Panter</i> – Muzika sa svim instrumentima.</p> <p>https://www.youtube.com/watch?v=BZv5nHRo7X0 – <i>ERDHI MAMI</i> – crtani za vuka i jariće.</p> <p>https://www.youtube.com/watch?v=iqK9I0W5TSY - – Animacija sa muzikom iz Betovena, simfonija, <i>Pastoralna br.6</i> - muzika za sviranje..</p>	
<p>Tema: PJEVAMO, SVIRAMO I IGRAMO</p> <p>Ukupno sati: 18</p>	
<p>Rezultati učenja</p> <p>Učenik/učenica će biti sposoban/sposobna da:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. pjeva pjesme, pojedinačno i grupno, poštujući pravila i tehniku pjevanja; 2. svira na dječije muzičke instrumente po sluhu, s pravilnom tehnikom sviranja i upotrebom naučenih muzičkih elemenata; 3. pjeva i svira jednostavne melodijske vježbe po notnom zapisu, koristeći naučene muzičke elemente. <p>Učenik/učenica će:</p> <ol style="list-style-type: none"> 4. razvijati kreativnost kroz učešće u muzičkim igrama i plesovima, primjenom naučenih muzičkih elemenata. 	
Sadržaj (i pojmovi)	Standardi za ocenivanje
<ul style="list-style-type: none"> • Pjesme i brojalice u opsegu do 1 - si be-mol1 	<ul style="list-style-type: none"> • Demonstrira jasnu dikciju, tačnu artikulaciju i ritam prilikom izgovaranja brojalica. • Pjeva određeni broj pjesama za djecu i narodne pjesme u opsegu do 1 - si be-mol1, sa pravilnim pjevačkim stavom i pravilnim disanjem. • Pjeva u grupi sa ostalima sa usklađenim tempom, dinamikom i ritmom u opsegu do 1 - si be-mol1.
<ul style="list-style-type: none"> • Dječiji ritmički i melodijski instrumenti (ritmički štapovi, baraban, udaraljke, trianđl, činele, dajra, bubnjevi raznih veličina, kastanjete, gongovi, ksilofon, marakase; metalofon, melodija, blok flauta /frula) 	<ul style="list-style-type: none"> • Prepoznaje dječije ritmičke i melodijske instrumente po boji zvuka. • Pravilno primjenjuje komponente muzičkog izraza (brzina, jačina, trajanje) prilikom sviranja dječjih ritmičkih i melodijskih instrumenata.

<ul style="list-style-type: none"> • Uvod u pjevanje i sviranje po notnom zapisu (linijski sistem, violinski ključ, mjesto tonova u notnom zapisu, nota, sol1, mi1 - vizuelno prepoznavanje notnog zapisa) 	<ul style="list-style-type: none"> • Identifikuje linijski sistem, violinski ključ, poziciju sol1 i mi1 tonova na linijskom sistemu. • Čita parlato elementarnih vježbi sa tonovima sol1 i mi1. • Pjeva / svira elementarne vježbe sa tonovima sol1 i mi1 po noti.
<ul style="list-style-type: none"> • Muzičke igre (pjevanje, igranje, plesanje, kolo, marševi, valcer i drugi popularni plesovi dvodijelni i todijelni plesovi, igre etničkih zajednica koje žive u RS Makedoniji) 	<ul style="list-style-type: none"> • Učestvuje u muzičkim igrama pjevanjem i sviranjem na dječijim ritmičkim i melodijskim instrumentima. • Prati vrstu/karakter muzike svojim pokretima (ples, marš, valcer i drugi popularni plesovi u dvodjelnom i trodijelnom taktu, pokreti iz igara etničkih zajednica koje žive u RS Makedoniji). • Pjeva i kreće se u odgovarajućem ritmu u muzičkim igrama.
<ul style="list-style-type: none"> • Muzičko izražavanje i stvaranje (slobodno muzičko izražavanje i tvorenje/stvaranje) 	<ul style="list-style-type: none"> • Povezuje melodiju i ritam sa pokretima. • Stvara kratke ritmičke i melodijske cjeline uz pljeskanje, hodanje ili razne vrste dječijih ritmičkih i melodijskih instrumenata. • Kreira jednostavne koreografije sa elementarnim koracima i pokretima, prikladne karakteru muzike.

Primjeri aktivnosti

- Nastavnik zajedno sa učenicima obrađuje pjesmu po sluhu: prvo obrađuje tekst, ritmično izgovarajući riječi kako bi se postigla jasna i čista dikcija i tačno akcentovanje pojedinih slogova, a zatim uči melodiju zajedno sa tekstom na frazama i većim jedinicama. Na kraju pjesma je otpjevana u potpunosti sa interpretacijskim elementima: dinamikom, tempom, karakterom.
- Nastavnik prezentuje muzičke primjere sa izraženim ritmom, a učenici prate ritam, proizvodeći zvuk ručno izrađenim udaraljka, predmetima i dječijim ritmičnim instrumentima. Pri tome pravilno primjenjuje muzičke izražajne komponente (brzinu, jačinu, trajanje).
- Učenici izrađuju "ritmičke instrumente" (bubnjeve, dajre, praporce, zvona i sl.) koje će koristiti kao ritmičku pratnju u pjevanju ili muzičkim igrama. Preporučljivo je prilikom izrade instrumenata koristiti predmete/materijale koji su prethodno korišteni u druge svrhe (karton, boce...)
- Nastavnik demonstrira sviranje na melodijskim instrumentima po sluhu (metalofon, melodika, blok flauta/frulu) pokazujući položaj prstiju i osnovnu tehniku sviranja. Učenici sviraju na instrumente.
- Nastavnik objašnjava elemente notnog sistema kroz različite asocijacije (na primjer: note petolinija - "kuća"; linije - "spratovi"; violinski ključ, odnosno sol ključ - "ključ" kojim se "kuća" otvara ; note zauzimaju svoja mjesta na "spratovima"; pozicija note sol i mi na "spratovima").

Učenici učestvuju u vježbama koje koriste asocijacije.

- Nastavnik crta dvije/više linija na podu/zidu/tabli, a učenici određuju poziciju nota sol postavljajući slike/simbole: ptice, žabice, zečice, trešnje, jabuke, emotikone itd. kao i vlastitim pokretima po linijama poda, odnosno pokazivanjem položaja tonova na tabli/zidu itd.
- Nastavnik pokazuje tonove/note sol, mi na notnim linijama u različitim kombinacijama i ritmičkim odnosima i izgovara ih nazivajući tonove (parlato) zajedno sa učenicima. Ista vježba se izvodi pjevanjem/sviranjem na dječjim melodijskim instrumentima.
- Učenici pjevaju i ritmiziraju različite melodijsko-ritmičke modele uz tonove sol, mi, pljeskanje rukama, tapkanje nogama, pokreti u prostoru.
- Nastavnik pjeva kratke modele sa tonovima sol i mi na neutralnom slogu, a učenici ih ponavljaju imenujući tonove (elementarni usmeni diktat).
- Na konkretnim muzičkim primjerima sa specifičnim karakterom koji nastavnik selektira razigranim, sporim, maršom, valcovim ili punktiranim ritmom, učenici pokušavaju izraziti ili pratiti ritam gestikulacijom ili ritmičkim koracima kroz obruče raspoređene u dva reda ili krugove nacrtane kredom, sa šarenim lentama, maramama ili samo pokreti ruku (Dalkroz 1 -<https://www.youtube.com/watch?v=yMLp5bjl5aY>).
- Nastavnik prezentuje video/audio zapise narodnih igara i pjesama karakterističnih za različite etničke zajednice koje žive u RSM (po jedan za svakog), a učenici pjevaju i/ili sviraju u odgovarajućem ritmu i prate ritam uz dječije ritam instrumente i taktove.
- Nastavnik zajedno sa učenicima izrađuje koreografije sa svim uključenim muzičkim izražajnim sredstvima (tempo, dinamika, trajanje, boja) dječijih i narodnih pjesama različitog karaktera.
- Nastavnik zajedno sa učenicima drammatizira priče i druge izvore birajući odgovarajuću muziku, pokrete, koreografiju, vizuelni dizajn itd.

Preporučene kompozicije za realizaciju teme:

<https://www.youtube.com/watch?v=g362gsxVbcw> – *Светот на Биби е шарен цел/Bibin svijet je šaren cijel.*

https://www.youtube.com/watch?v=24PvNCz_kS8 – *Подајте си рака/Пружите си рuku*– Bibi.

<https://www.youtube.com/watch?v=5gnJ-oDz5pU> – (umjereno) *Годишни времиња/Godišnja doba* – dječije makedonske pjesme.

<https://www.youtube.com/watch?v=1y0eoYD-AKY> – (sporo) *Нани ми нани/ Nani mi nani*– dječija uspravanka.

<https://www.youtube.com/watch?v=mmBIXksRM24> – *Подај рака на тој што те сака/Подaj ruku onom ko te voli (inkluzivnost).*

<https://www.youtube.com/watch?v=mpOQBEGyyjg> – *Нема ништо посилно од љубовта/Ništa nema jače od ljubavi* – Risto Samardžiev i hor *Zlatno slavejče*.

<https://www.youtube.com/watch?v=p3ne4EefHXE> – *Дувна ветре /Puhnu vjetrić* – *Zlatno slavejče* (muzičko-ritmička koračanja sa potskakivanjima)

https://www.youtube.com/watch?v=D1o_Xnx6_e8 – *Pink Panther* (Tijelo – muzički instrument).

<https://www.youtube.com/watch?v=K9RrxvdwzU> – V.A. Mocart: *Igra* (Za muzičku igru sa kretanjem).

<https://www.youtube.com/watch?v=FLPXHfZY9Ws> – *Јовано, Јованке/Jovano, Jovanke* (muzička vježba za pravo kolo).

<https://www.youtube.com/watch?v=mvLZtXYMuA&list=PLudg2mgYY40ArIkpl2iCTrKUk0ZKlv1oO&index=2> – Blagoja Ivanovski: *Igra* (Za muzičku igru uz kretanje).
<https://www.youtube.com/watch?v=eAGov8JLNys> – *Mesuesja ime/Moj učitelj*– Altuna Laci.
<https://www.youtube.com/watch?v=cFWrufzsXv4> – *Dordoleci/Snješko*– Rejda Bejka.
<https://www.youtube.com/watch?v=WOCHh0kRH2Y> – *PRANVERA/ Proljeće*– ERA ELSHANI.
<https://www.youtube.com/watch?v=N4JZTQuPgG0> – *Dy dhe Dy bëjnë Katër/Dva i dva su četiri*.
<https://www.youtube.com/watch?v=we0NeMKbniQ> – *Ne jemi gjelberimi/Mi smo zeleniš*.
<https://www.youtube.com/watch?v=BH3RhrOiFgs> – *Vallja e Shotes/Kolo Šota*.
https://www.youtube.com/watch?v=-h0LgjBL_SA – Valle popullore me femije/Dječija narodna igra.
<https://youtu.be/w1aCNrH1tq8> – BEHAR NELI – Instrumentale me fyell & orkestër/Naroden instrument frula so orkestar.
<https://youtu.be/OzsbFghgGts> – *Štigleci – Prvi ples/Првиот танц* – dječija popularna pjesma.
<https://youtu.be/PcqMfsUCVIs> – *Nek svud ljubav sja* – muzika za djecu/ muški glas i dječji hor.
<https://www.youtube.com/watch?v=JUMV1L9viZA> – *Sedi Čira na vrh slame/Sedi Kure na vrhov na slamata*.
https://www.youtube.com/watch?v=OhyTWAUz_GM – *Ivin voz*, Dragan Lakovic – dječje pesme/детски песни на српски јазик.
<https://www.youtube.com/watch?v=DWmbc6-LsIA> – *Razgranala grana jorgovana/Razgranala grana jorgovana*.
<https://youtu.be/oiLwljZlq7U> – *Otobüsün Tekerleği/Тоčkovi na autobusu*.
<https://youtu.be/wRWa5jvML14> – *Önce Güzel Bir Duş Ardından Tatlı Bir Uyku/Прво убаво миeње, а потоа во кревет*.
<https://youtu.be/3LnZnr0478M> – Onur Ero – *Balta/Sjekira* (narodni instrument bubanj).

INKLUZIVNOST RODOVA RAVNOPRAVNOST/SENZITIVNOST, INTERKULTURALNOST I MEĐUPREDMETNA INTEGRACIJA

Nastavnik obezbjeđuje inkluziju uključivanjem svih učenika u sve aktivnosti tokom časa. Na taj način omogućava svakom djetetu kognitivno i emocionalno angažovanje upotrebom odgovarajućih pristupa u nastavi (individualizacija, diferencijacija, timski rad, podrška u nastavi). Kada radite sa učenik/učenica s poteškoćama, primijenite individualni obrazovni plan (s prilagođenim ishodima učenja i standardima ocjenjivanja) i, kad god je to moguće, koristite dodatnu podršku drugih (lični i obrazovni asistenti, obrazovni medijatori, dobrovoljni tutori i profesionalci iz resursnog centra). Redovno nadgleda sve učenike, posebno one iz osjetljivih grupa, kako bi na vrijeme mogli prepoznati poteškoće u učenju, podstaći ih i podržati u postizanju ishoda učenja.

Tokom realizacije aktivnosti, nastavnik se jednako ponaša prema dječacima i djevojčicama, vodeći računa da im ne dodijeli rodovo stereotipne uloge. Prilikom formiranja radnih grupa nastoji se osigurati rodova ravnoteža. Primjeri koji promoviraju interkulturalizam koriste se pri odabiru nastavnih materijala (na primjer, pjesme i folklor na jezicima etničkih zajednica).

Kad god je to moguće, nastavnik koristi integraciju aktivnosti / koncepata iz predmeta Muzičko obrazovanje sa sadržajima / standardima iz drugih predmeta u planiranju i realizaciji nastave. Na ovaj način ovaj predmet motivira učenike u učenju drugih predmeta i pomaže u njihovom lakšem savladavanju.

OCJENJIVANJE UČENIČKIH POSTIGNUĆA

Kako bi omogućio učenicima da ispune očekivane standarde ocjenjivanja, nastavnik redovno prati aktivnosti učenika tokom nastave i učenja i prikuplja informacije o napretku svakog od učenika. Za učešće u aktivnostima učenik/učenica dobijaju povratne informacije koje ukazuju na nivo uspješnosti u realizaciji aktivnosti/zadatka i daju se upute za poboljšanje (formativna ocjena). U tu svrhu nastavnik prati i ocjenjuje:

- usmeni odgovori na pitanja nastavnika ili drugara iz razreda;
- individualni praktični nastup (pjevanje, sviranje dječijih muzičkih instrumenata i muzičke igre);
- praktični nastup u grupi.

Po završetku učenja svake teme učenici dobijaju zbirnu ocjenu u vidu opisa postignutih standarda ocjenjivanja. Sumativno ocjenjivanje se izvodi kao kombinacija rezultata postignutih na testu znanja u kombinaciji sa ocjenom napretka konstatovanog različitim tehnikama formativnog ocjenjivanja.

Početak implementacije nastavnog programa	2022/2023 godina
Institucija /nosioc programa	Biro za razvoj obrazovanja
Na osnovu člana 30. stav 3. Zakona o osnovnom obrazovanju ("Službeni list Republike Sjeverne Makedonije" br. 161/19 i 229/20), ministar obrazovanja i nauke usvojio je nastavni plan i program za predmet <i>Muzičko obrazovanje</i> za II razred.	br. _____ _____ godina. Ministarka za obrazovanje i nauku, Mila Carovska